Banyárné Sánta Lívia

Kanadai-magyar szeminárium az igazságügyi mediációról

A Kanadai Szövetségi Igazságügyi Minisztérium kezdeményezésére 2001-ben „Közép-európai **Igazságügyi Reform"** elnevezéssel együttműködési program kezdődött a magyar Igazságügyi Minisztérium, valamint Kanada, Csehország és Szlovákia igazságügyi minisztériumai között, amely ez év júniusában fejeződött be. A négy év során a résztvevő országok szakmai szemináriumokat szerveztek és bonyolítottak le az igazságszolgáltatás és a büntetés-végrehajtás különböző területeire fókuszálva.

Az együttműködési program keretén belül az utolsó szemináriumot az **igazságügyi mediáció** témakörében tartották 2004. május 24-én, Budapesten, az Igazságügyi Minisztérium épületében.

A nemzetközi szemináriumot **Dr. Tari Ferenc,** az IM főcsoportfőnöke nyitotta meg, hangsúlyozva a „Közép-európai Igazságügyi Reform" együttműködési program keretében addig lezajlott tapasztalatcserék hasznosságát. Megjegyezte, hogy a magyar büntetés-végrehajtás szervezetének képviseletében korábban lehetősége nyílt tanulmányozni a kanadai rendszert, amelyet nagyon hasznosnak ítélt. Aláhúzta, hogy a jelenleg folyó törvényalkotási folyamatokban (Btk., Be., Bv. tvr.) is nagy segítséget nyújt a külföldi példák tanulmányozása.

Az első külföldi előadó, **Stephen Bierbrier,** a Kanadai Igazságügyi Minisztérium képviseletében előadást tartott az igazságügyi mediáció lehetőségeiről Kanadában. Előadásában kiemelte a kutatómunka fontosságát, valamint a mediátorok rendszeres oktatásának és tréningjének elengedhetetlen voltát.

Kanada Manitoba tartományának Mediációs Szolgálata – egy civil szervezetről van szó – képviseletében több kanadai kolléga is jelen volt a tanácsokáson. **Greg Berett,** a szervezet vezetője, a híres Elmira ügyet ismertette, amely sikerrel zárult, s amely alapján a közvélemény kedvezően ítéli meg a mediációt. A nem-kormányzati szervezet évente 700 esettel foglalkozik, amelyből 92% esetében sikerül megegyezésre jutni, ezen megegyezések kb. 91%-át sikeresen be is tartják a felek. A szervezet a Kanadai Igazságügyi Minisztériumtól kap rendszeres támogatást, valamint a magánszemélyektől és cégektől adományokat (ami leírható az adóalapból). A szervezet hagyományosan intenzív kapcsolatát az IM-mel szerinte az ún. tanácsadó testület is segítette, amelyek tagjai az IM, rendőrség és egyéb hasonló szervezetek köréből kerülnek ki.

Chris Freeman (Manitoba tartomány Mediációs Szolgálat) előadásában rávilágított a megtorló, a helyreállító és az átalakító igazságszolgáltatás sajátosságaira.

Dorothy Barg-Neufeld (Manitoba tartomány Mediációs Szolgálat) asszony elmondta, hogy a szervezetük által mediált esetek 65%-a személy elleni bűncselekmények, 35%-a pedig vagyon elleni bűncselekményekkel kapcsolatos. A mediációról al-

kotott teljesebb képhez hozzástartozik, hogy Kanadában a mediáció inkább a kisebb súlyú/anyagi kárral járó bűncselekmények esetén elterjedt. Több konkrét esetet, esettanulmányt mutatott be egy, az általuk alkalmazott módszerek valamelyike segítségével zajló tipikus mediációra. Végezetül egy konkrét mediációs találkozó megszervezésének és lefolytatásának mikéntjére is kitért előadásában.

A magyar viszonyokról szóló előadásában **Dr. Pázsit Veronika,** az IM Büntetőjogi Kodifikációs Főosztály szakmai tanácsadója az elterelési lehetőségekről mondta el gondolatait. Kitért az igazságügyi mediációval kapcsolatos jogalkotási kérdésekre is.

Dr. Kutacs Mária, az IM Igazságügyi Igazgatási és Kodifikációs Főosztály főosztályvezető-helyettese az alternatív vitarendezési módok magyarországi alkalmazását tekintette át előadásában. Részletesen kitért a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvényre (közvetítői névjegyzék, igazolvány, mediátorok ellenőrzése, titoktartási kötelezettség, eljárás menete stb.) Elmondta, hogy – a természetes személyeket és a jogi személyeket együttesen számolva – 2003 során közel 800 közvetítő jelentkezett be a névjegyzékbe, 2004-ben pedig már 1100-an szerepeltek a jegyzékben. A közvetítők között a leggyakoribb szakmák a jogász, orvos, pszichológus, közgazdász, mérnök, tanár (gyakran kiegészítő szociális munkás végzettséggel). Sajnos a közvetítőktől az általuk végzett tevékenységek vonatkozásában az IM-hez beérkezett adatok egyelőre nem reprezentatívak, hiszen csupán 60 közvetítő küldte be az adatait. Az előadó kitért a gyermekvédelmi közvetítők sajátos helyzetére is.

Dr. Salamon András, az Országos Mediációs Egyesület képviseletében tartott előadást. Az egyesületnek mára kb. 400 tagja van, közülük 200-an jogászok. Kiemelte: a jogászok számára egy ilyen tevékenység nagy kihívást jelent, szinte „át kell programozni az agyukat", mivel a mediáció során inkább a konfliktuskezelés és érdekütköztetés a fontos, nem pedig az egyetlen ügyfél érdekeinek képviselete. Jelenleg az egyesület tagjai körében a munkaügyi, családi, kisebbségi és önkormányzati érdekellentétek mediálására vannak leginkább tapasztalatok. A gazdasági közvetítés nemrégtől kezdődött, illetve az igazságügyi mediáció a törvény megalkotása után lesz majd megengedhető. Kiemelte a kamarává alakulás fontosságát, illetve a kötelező oktatást is.

Az egész napos program végén a résztvevők még számos, addig nem tisztázott kérdéssel kapcsolatban ismerhették meg a kanadai és a magyar előadók véleményét.